

Na chate: Jana Ambrózová

Pro musica nostra 2024

Jazz: Martin Ďurdina, Andrej Kellenberger

Kniha: Genrich Nejgauz

Hudobná poviedka Vandy Rozenbergovej

Koncerty, opera, CD...

Hudobný život
04/2024/R. 56

MACBETH
DNES

Allegretto Žilina

Central European Music Festival

Dom umenia Fatra Žilina
22. - 27. apríl 2024

PONDELOK 22. 4. - 19:00 11,-/13,-/15,- €

Otvárací koncert

Štátny komorný orchester Žilina

Nicolò Umberto Foron *dirigent / Taliansko-Nemecko*

Aubree Oliverson *husle / Spojené štáty americké*

Ludovít Rajter Suite miniature pre malý orchester
Antonín Dvořák Koncert pre husle a orchester a mol op. 53

Franz Schubert Symfónia C dur D 944 *Veľká*

UTOROK 23. 4. - 16:00 vstup voľný

Koncert víťazov súťaží študentov konzervatórií
Slovenskej republiky za rok 2024

UTOROK 23. 4. - 19:00 10,- €

Tomislav Jukić *tenor / Chorvátsko*

Lana Bradić *klavír / Chorvátsko*

Giuseppe Giordani Caro mio ben
Giovanni Legrenzi Che fiero costume
Stefano Donaudy O del mio amato ben
Franz Schubert Frühlingstraum D 911
Die Forelle D 550
Ständchen D 957

Mikuláš Schneider-Trnavský
Piešeň, Prsteň
z cyklu Slzy a úsmevy op. 25

Josip Hatze Majka

Srećko Bradić Serenada
Francesco Paolo Tosti 6 bagatela
Vorrei morire
Marechiare

Ideale
Cesare Andrea Bixio Parlami d'amore Mariù
Stanislao Gastaldon Musica proibita
Gioachino Rossini La Danza
Gaetano Donizetti Una furtiva lagrima, ária Nemorina
z 2. dejstva opery Nápoj lásky

XXXIII. stredoeurópsky festival koncertného umenia

STREDA 24. 4. - 19:00 11,-/13,-/15,- €

Il Cuore Barocco / *Slovensko*

Peter Zelenka *umelecký vedúci / Slovensko*

Ajna Marosz *zobcové flauty / Slovensko*

Christoph Graupner Ouverture pre altovú flautu
a sláčikové nástroje F dur GWV 447
Georg Philipp Telemann Concerto polonois G dur TWV 43:G7
Koncert pre priečnu a zobcovú flautu
e mol TWV 52:e1

ŠTVRTOK 25. 4. - 19:00 13,-/15,-/17,- €

Janáčkova filharmónia Ostrava

Finnegan Downie Dear *dirigent / Veľká Británia*

Olivia Warburton *soprán / Veľká Británia*

Wolfgang Amadeus Mozart Figarova svadba,
predohra k opere, KV 492
Misera dove son!... Ah non son
io che parlo KV 369
Chi sà, chi sà qual sia KV 582

Gustav Mahler Symfónia č. 4

PIATOK 26. 4. - 19:00 10,- €

Trio Incendio / *Česká republika*

Karolína Františová *klavír*

Filip Zaykov *husle*

Vilém Petras *violončelo*

Andrzej Panufnik Klavírne trio op. 1
Bohuslav Martinů Klavírne trio č. 3 C dur H. 332

Antonín Dvořák Klavírne trio č. 2 g mol op. 26

SOBOTA 27. 4. - 19:00 13,-/15,-/17,- €

Záverečný koncert

Slovenská filharmónia

Jiří Habart *dirigent / Česká republika*

Sophie Dervaux *fagot / Francúzsko*

Johann Nepomuk Hummel Predohra B dur op. 101
Koncert pre fagot a orchester F dur

Sergej Rachmaninov Symfónia č. 2 e mol op. 27

Festival je venovaný 20. výročiu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie

Predpredaj vstupeniek:

Štátny komorný orchester Žilina, Dolný val 47, Žilina, Tel.: +421 (0) 41 245 11 11, Po – Pi od 8:00 do 18:00, v deň koncertu do 18:50
vstupenky@skožilina.sk, online predaj vstupeniek: www.skozilina.sk

[f Allegretto Žilina](#) / [@allegretto_zilina](#) / [www.allegretto.sk](#)

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená.

Organizátor
hudobné centrum
MUSIC CENTRE SLOVAKIA
S finančným príspevkom
MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavní partneri
**ŠTÁTNY KOMORNÝ
ORCHESTER
ŽILINA**
**SLOVÁK
SYMPHONETTA
ŽILINA**
Mesto Žilina

Hlavný mediálny partner
rtv:
RÁDIO DEVÍN

Mediálni partneri
**Hudobný
život**
**OPERA
SLOVAKA**
Žilina.k
SME
Večerník

MY
MY
severka.tv
R.T.V.

Partneri
**ČESKÉ CENTRUM
BRATISLAVA**
Sound — Czech
ATI
EUROAWK
IIROK«ČESKÉ»IIHUDBY//2024

Obsah

- Koncerty**
- 2 Slovenská filharmónia – Štátny komorný orchester Žilina – Štátna filharmónia Košice – Symfonický orchester VŠMU – Nová synagóga Žilina
- Auris interna**
- 5 Popkultúrne obrazy geniality
- Téma**
- 8 V4 String Quartet
- Hudobné divadlo**
- 10 Opera SND: Hubička
12 Opera ND Košice: Macbeth
14 Theater and der Wien: Roméo et Juliette
16 Opera ND Praha: Rusalka
- Rozhovor**
- 18 Pro musica nostra – klasika kvalitne aj v regiónoch (Slávka Ferencová)
- V novej krajine**
- 22 Rie Hotta
- Na chate**
- 24 Tradičná hudba, ako ju vnímajú politici, je mýtom (Andrea Serečinová a Jana Ambrózová)
- Jazz**
- 28 Koncert: Free Tenors featuring Harry Sokal
30 Jazzové laboratórium: Martin Ďurdina (Sweet Lorraine)
32 Hovory G: Od Johna McLaughlina po 90. roky
35 Recenzie CD
- Hudobné centrum**
- 38 Genrich Nejgauz: Niečo o rytme
- Poviedka**
- Stred sveta
(Vanda Rozenbergová)

Editoriál

ANDREA SEREČINOVÁ

„Vhodné ponorenie sa do sveta tradičnej hudby nám okrem benefitov, ktoré prináša akékoľvek muzicírovanie, sprostredkúva nové farby, zvuky, hudobné podoby...“ „Na chate“ sme sa zhovárali s etnomuzikologičkou Janou Ambrózovou nielen o uplatnení tradičnej hudby v prvkoch nového Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy, o pozitívach hudobnej výchovy na zmysluplné vzdelávanie, bezpečné vzťahy na školách, ale aj o háklivých dopadoch mylne pestovaných predstáv o tradičnej kultúre na spoločnosť: „Tradičná kultúra či hudba v podobe, akú majú na mysli nielen politici, je, prísne vzaté, mýtom, ktorý sa neustále modeluje spoločenským diskurzom. Je nezriedka idealizovanou aj nepretržite aktualizovanou predstavou o minulosti.“

Je potešujúce, že v hudobnom živote neustále nachádzame veľa skutočne pozitívnych momentov – k takým patrí aj cyklus Pro musica nostra, organizovaný Hudobným centrom: „Pri-
vážame špičkovú klasickú hudbu do regiónov, kde takáto hudba bežne neznie, no s našimi koncertmi sa propagujú aj spomínané pamiatky a sekundárne sa podporuje rozvoj cestovného ruchu.“ Dramaturgička a manažérka cyklu Slávka Ferencová predstavuje tohtoročnú ponuku inšpiratívnych lokalít, interpretov a koncertných programov.

Aj v tomto čísle pokračujeme kapitolami z dejín jazzovej gitary, ktoré komentujú aktívni hráči. Gitarista Andrej Kellenberger si všíma nástup Johna McLaughlina na scénu a aktivity jeho súčasníkov i nasledovníkov.

Prozaičku Vandu Rozenbergovú zaujali momenty, keď sa hľadanie zmyslu vytúženej profesie rozchádza s nachádzaním hlbšieho zmyslu života. Ale aj to, že niekedy sa tieto cesty môžu opäť spojiť.

„Hudba je zvukový proces; prebieha v čase práve ako proces, nejestvuje ako okamih ani ako zmeravený stav. zvuk a čas – sú základné ... všetko ostatné určujúce prazákladné kategórie.“ Z neustále inšpirujúcej knihy Genricha Nejgauza Poetika klavíra, ktorej preklad nedávno vyšiel v Hudobnom centre, sme vybrali úryvok o vnímaní času v hudbe. Zďaleka nielen pre klaviristov...

:||

Mesačník **Hudobný život** /
apríl 2024 vychádza
v **Hudobnom centre**
Michalská 10, 815 36 Bratislava
IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodickej
tlače MK SR pod ev. číslom
EV 3605/09

Redakcia: Šéfredaktorka: Andrea Serečinová (kontakt: andrea.serecinova@hc.sk, +421 2 20470420, 0905 643926), vedúci vydania: Robert Kolář, redaktori: Robert Kolář (robert.kolar@hc.sk), Jana Dekánková (jana.dekankova@hc.sk), Jura Kalász (jura.kalasz@hc.sk), administratíva a online: Veronika Demidovich, externá redakčná spolupráca: Robert Bayer (robert.bayer@hc.sk), jazykové korektúry: Marcel Olšiak, odborná spolupráca: Eva Plančková, korektúry českých textov: Lucie Lukášová, grafická úprava: Pergamen Trnava

Distribúcia a marketing: Patrik Sabo (tel: +421 2 20470460, fax: +421 2 20470421, distribucia@hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michalská 10, 815 36 Bratislava 1, www.hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický návrh:** Pergamen Trnava • **Tlač:** ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava • **Rozširuje:** Slovenská pošta, a. s., Mediaprint-Kapa a súkromní distributéri • **Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail:** predplatne@slposta.sk • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk • Objednávky na predplatné prijíma aj redakcia časopisu. Používanie novinových zásielok povolené RPPBA Pošta 12, dňa 23. 9. 1993, č. 102/03 • Indexové číslo 49215. ISSN 13 35-41 40 (tlačené vydanie), ISSN 2729-7586 (online, pdf verzia) • **Obálka:** Záber z novej inscenácie Verdiho *Macbetha* v Opere Národného divadla v Košiciach. Foto: Joseph Marčínský / NDKE • Názory a postoje vyjadrené v uverejnených textoch nie sú stanoviskom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo redakčne upravovať a krátiť objednané i neobjednané rukopisy. Texty akceptujeme len v elektronickej podobe. • Vyhľadávať v dátach uverejnených v tomto čísle môžete na adrese www.siac.sk

Koncerty

29. 2. 2024

Bratislava, Reduta

Slovenská filharmónia,
Slovenský filharmonický zbor,
Bratislavský chlapčenský zbor,
Ester Pavlú, Juraj Valčuha
Mahler

Jasná koncepcia, nadhľad, hlboké porozumenie hudbe diela, ktoré má práve na pulte, absolútna koncentrácia, výnimočná muzikalita, zmysel pre navodenie správnej atmosféry a ani jedno gesto navyše. Veľmi stručná a zjednodušená charakteristika práce dirigenta Juraja Valčuhu, pravidelne hosťujúceho na pódii Slovenskej filharmónie s puncom umelca uznávaného aj v zahraničí. Svoje kvality pri spolupráci s naším prvým orchestrom zakaždým prezentuje na známych, no zároveň tých najnáročnejších dielach.

Tentoraz zdvihla dramaturgia latku na úroveň monumentálnej Mahlerovej *Symfónie* č. 3. Z pohľadu celku Valčuha opäť nesklamal a potvrdil, že Slovenská filharmónia pod skutočne dobrým vedením zahrá aj nemožné. Vypracoval ohromné plochy do jednoliatych celkov, dostal z orchestra krásne farby, frázovanie bolo miestami luxusné, a keď v poslednej časti odložil taktovku, aby tok hudby tvaroval priam vokálne, veľa očí v sále sa zalesklo dojatím. Ako sám povedal v staršom rozhovore pre *HŽ* (7-8/2016), dlhodobé rozvíjanie orchestra je na šéfdirigentovi. Štandardné neduhy, ako zvukové „mexické vlny“ naprieč sekciami pri frázovaní či nepresnosti v rytmických synchronoch, nemal ako hosťujúci dirigent šancu odstrániť, najmä ak pódium bolo zaplnené hráčmi, ktorí spolu pravidelne neúčinkujú a nie sú dostatočne „zhraní“. Väčšina sa snažila ísť dirigentovi na gesto, no pár pultov inklinovalo k interpretačnej voľnosti. Nesúlad sa prejavil v úsekoch, kde si dirigent dovolil trochu popustiť pevnosť gesta, rád by sa aj pohral s frázou, no vzápätí musel orchester okamžite znova pevne uchopiť.

Intonačný relativizmus vzťahov v sekcii drevených dychových nástrojov tiež nepotešil. Potešilo však, priam určite oblažilo srdcia aj tých najväčších frfľošov trúbkové sólo spoza organu v tretej časti v podaní

Valčuha opäť nesklamal a potvrdil, že Slovenská filharmónia pod skutočne dobrým vedením zahrá aj nemožné.

Ondřeja Jurečku z Filharmónie Brno. Mäkký, no jasný tón, plastické frázovanie bez jediného intonačného či rytmického zaváhania. V kombinácii s nesmierne empatickou spoluprácou orchestra sa tento moment javí ako vrcholný zážitok večera. Vstupy človeka a anjelov v podobe zvukného, zrozumiteľného a sebaistého altového sóla Ester Pavlú a následne ženských hlasov Slovenského filharmonického zboru a Bratislavského chlapčenského zboru splnili všetky očakávania.

Pozorovať nezvyklú symbiózu dirigenta a našich filharmonikov v poslednej časti bolo fascinujúce. Valčuhova exaktnosť vo vyjadrení myšlienky a pocitu prostredníctvom gesta je unikátna. Nepatrí medzi „dirigentov-gymnastov“, napriek tomu aj divák, ku ktorému stojí chrbtom, jasne vie, čo od hráčov žiada. Z ich sústredených výrazov bolo jasné, že mu to aj chcú odovzdať, len to jasné gesto miestami vyžadovalo viac, ako dostalo, hoci nasadenie orchestra bolo zjavne maximálne. Treba úprimne uznať, že snád všetci hudobníci zo seba v ten večer vydali všetko, čo mohli, no zároveň si úprimne želim, aby pri interpretácii takeho náročného diela pod takým skvelým vedením nebolo treba hodnotiť zvlášť dirigenta a zvlášť teleso.

ZUZANA BUCHOVÁ HOLIČKOVÁ

1. 3. 2024

Žilina, Dom umenia Fatra

Štátny komorný orchester Žilina,
Timur Sergeyenia, Misha Katz
Mozart – Grieg – Mendelssohn Bartholdy

Pokiaľ ide o interpretov objavujúcich sa v programoch koncertov, prevládajú dve základné kategórie: debutujúce objavy a umelci, ktorí sa na pódia vracajú v „rondovom princípe“. Dôvody, samozrejme, netreba vysvetľovať. Obe kategórie spolu tesne súvisia a optimálne je, ak spolu splynú...

V r. 2008 sa pred ŠKO Žilina objavil rodák z Ruska žijúci vo Francúzsku, dirigent Misha Katz. Pri vtedajšom debute okamžite zapôsobil, publikum bolo očarené. Nielen presvedčivou kreáciou, ale aj pridanou „vizuálnou“ hodnotou s efektnou pódiovou gestikou, mimikou. Takým bol

aj ostal „klasik“ a obľúbenec Žilincanov, hudobník aj mág v jednom.

Ako plus k počtu jeho zväčša kvalitných kreácií patrí aj sympatická, už viackrát spomínaná „altruistická“ črta, jeho ochota priviesť aj elitných európskych sólistov, s ktorými permanentne spolupracuje. A tak sála Domu umenia Fatra znova aplaudovala okrem dirigenta aj jednému z takýchto sólistov, klavírnemu „titanovi“ menom Timur Sergeyenia.

Dirigent koncipuje svoje programy uvážlivo, neexperimentuje, prichádza vždy s naštudovanými opusmi, s ktorými dokáže synchronne dýchať, prežívať ich a – presvedčiť. Tentokrát tomu tak bolo v Predohre k Mozartovej *Čarovnej flaute*, v ktorej ťažiskovo s citom psychológa staval na tvarovanie oblúka, jeho dynamické parametre, melodickú plynosť. Osobitne impozantne splynul s obsahom 3. *symfónie „Škótskej“* F. Mendelssohna Bartholdyho. Jej exteriér s pitoresknou koloristikou je ten pravý substrát, z ktorého môže dirigent odvíjať a fantazijne budovať svoje obrazy. Katz je muzikálny, niekedy aj nepredvídateľný, no vždy dokáže svoju výpoveď zdôvodniť a strhnúť presvedčivým výsledkom. *Škótska symfónia* patrí evidentne do jeho favorizovanej symfonickej zóny, a preto ju s rozvahou, no sugestívne vychutnával – každý tón, každú frázu...

K azda najzásľušnejším žilinským prezentačným počínom dirigenta patrí jeho upozornenie na výnimočného klaviristu Timura Sergeyenia. Rodák z Minska od svojich „zázračných“ (veľmi raných) začiatkov stihol v oblasti umenia neuveriteľne veľa: od sólistickej aktivity cez tradičné aj netradičné pedagogické pôsobenie, angažovanie sa v oblasti komorných ansámblov, organizovanie množstva hudobných projektov až po mimohudobné (filmové) exkurzy. Pre klaviristu je však najpodstatnejší jeho „osobný“ hudobný vesmír. Od r. 2009, keď v Žiline debutoval, sme ho zažili vo fascinujúcich sólových partoch koncertantných opusov Rachmaninova, Čajkovského, Gershwinu, Beethovena...

Tentoraz prišiel s Griegovym *Koncertom a mol a* – rovnako ako pri minulých vystúpeniach –, fascinoval. Vrstvenie superlatívov môže znieť ako kliše. U Sergeyeniu zvykne kritika najviac vyzdvihovať